

ULUSLARARASI BARIŞ VE GÜVENLİĞİN SÜRDÜRÜLMESİ KAPSAMINDA BARIŞ İÇİN BİRLİK KARARI'NIN UYGULANABİLİRLİĞİ

*The Applicability of Uniting for Peace Resolution in the context
of maintaining International Peace and Security*

Doç. Dr. Ahmet Hamdi TOPAL*

ÖZET

II. Dünya Savaşı'nın ardından kurulan Birleşmiş Milletlerde, savaşın galibi beş devletin daimî üye olarak yer aldığı Güvenlik Konseyi oldukça güçlü ve geniş yetkilerle donatılmış, buna mukabil tüm üye devletlerin eşit bir şekilde temsil edildiği Genel Kurul bir müzakere organı olarak şekillendirilmiştir. Ancak Güvenlik Konseyinin belirleyici ve hükmedici bir konuma sahip kılındığı bu sistemin, temel amaç olan uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması açısından başarısız olduğu ortaya çıkmıştır. Özellikle daimî üyelerin Birleşmiş Milletler Andlaşması ile kendilerine tanınan veto yetkilerini sıkça kullanmaları sebebiyle, Güvenlik Konseyinden karar almak neredeyse imkânsız hâle gelmiştir. Uluslararası barış ve güvenliği tehdit eden veya ihlâl eden olaylar karşısında Güvenlik Konseyinin etkin bir şekilde harekete geçememesi, Güvenlik Konseyi özelinde Birleşmiş Milletleri haklı eleştirilerin hedefi haline getirmektedir. Birleşmiş Milletler sisteminin yaşanan bu tür sorunlar ve günümüz ihtiyaçları doğrultusunda yeniden şekillendirilmesi yönündeki çabaların sonuç vermediği dikkate alındığında, daimî üyelerin sahip oldukları veto yetkilerini kötüye kullanmaları karşısında, Genel Kurulun 1950 tarihli Barış İçin Birlik Kararı kapsamında harekete geçmesinin en uygun ve elverişli seçenek olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Birleşmiş Milletler, Güvenlik Konseyi, Genel Kurul, Uluslararası Barış ve Güvenlik, Daimî Üyeler, Veto Yetkisi, Barış İçin Birlik Kararı

ABSTRACT

The Security Council, being one of the main bodies of the United Nations established after the Second World War, is composed of five permanent members and

---

* İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı,
ahtopal@medipol.edu.tr

empowered with large and strong powers, in contrast with General Assembly designed just as negotiation organ although all member states are represented only in this body. However, it is obvious that the Security Council dominant UN system aiming international peace and security has not been successful. Especially due to frequent use of veto power by permanent members has blocked decision making. The inability and immobility of Security Council against the actions creating threats to international peace and security has made the UN system a target of rightful criticism. Taking into consideration these problems and futile reform efforts for restructuring the UN system, the most appropriate and convenient option to prevent abuses of veto powers by permanent members is to act according to Uniting for Peace Resolution of the General Assembly dated 1950.

Key Words: United Nations, Security Council, General Assembly, International Peace and Security, Permanent Members, Veto, Uniting for Peace Resolution

◆◆◆◆

GİRİŞ

Arap Baharı'nın başlamasıyla birlikte Suriye'de de Baas rejimi aleyhine hürriyet ve demokrasi taleplerini dile getiren barışçıl gösteriler başlamış ve uluslararası toplumun dikkatini çekmeyi başarmıştır. Ancak 15 Mart 2011'de başlayan ve kısa bir sürede ülke çapına yayılan gösterilerin aşırı şiddet kullanılarak bastırılmak istenmesi karşısında çıkan çatışmalar, zamanla iç savaşa dönüşmüş, ülkede barış ve istikrar ortadan kalkmıştır. Yaşanan iç savaş nedeniyle çoğunluğu sivil olmak üzere 150.000'den fazla Suriyelinin hayatını kaybettiği, onbinlercesinin yaralandığı veya komşu ülkelere sığındığı, işkenceye ve cinsel saldırılara uğradığı ifade edilmektedir.¹ İnsan hakları ihlallerinin sistematik

---

¹ Bağımsız insan hakları kuruluşlarınca hazırlanan raporlarda, Suriye'de savaş suçları ve insanlığa karşı suçlar işlendiği, yaygın insan hakları ihlallerinin gerçekleştirildiği, milyonlarca Suriyelinin ülke içinde ve dışıda mülteci durumuna düştüğü belirtilmektedir. Savaş uçakları, kimyasal silâhlar, yangın ve misket bombaları ile ayırım gözetmeksizin meskûn alanlara ve sivillere saldırıldığı; sivil nüfusa karşı cinayet, işkence, tecavüz, zorla yerinden etme, zorla kaybetme ve diğer insanlık dışı suçların yaygın ve sistematik olarak işlendiği, gözaltına alınan binlerce kişiye işkence yapıldığı ve kötü muamelede bulunduğu, bu kişilerin çoğunun işkence sebebiyle öldüğü veya yargısız infaza uğradığı, özel mülke zarar ve yağma gibi savaş suçlarının işlendiği ifade edilmektedir. Söz konusu raporlarda, hükümet kuvvetleri ve milisler tarafından işlenen suçlar ve gerçekleştirilen ihlallerle mukayese edilmesi söz konusu olmamakla birlikte muhalif gruplar tarafından da işkence, rehin alma,

bir devlet politikası hâline geldiği Suriye’de iç savaşın neden olduğu can ve mal kaybı ile uluslararası barış ve güvenliğe yönelmiş olduğu tehdit, doğal olarak Birleşmiş Milletler (BM) önünde de gündeme gelmiş ve tartışılmıştır. Suriye’de yaşananlar, ilk olarak 21 Nisan 2011’de Filistin ile İsrail arasındaki müzakerelerin ele alındığı Güvenlik Konseyi toplantısında gündeme gelmiş; ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya protestoculara yönelik şiddeti dile getirecek soruna bir çözüm bulunması çağrısında bulunmuşlardır. Ancak Rusya ve Çin, Suriye’nin içişlerine yönelik herhangi bir müdahalenin kabul edilemez olduğunu gerekçe göstererek konunun Güvenlik Konseyinde görüşülmesine karşı çıkmıştır.² Kısa bir süre sonra, Suriye’de yaşananlar bu kez özel olarak Güvenlik Konseyinin önüne gelmiş; ABD, Almanya ve Brezilya dâhil bazı devletler uygulanan şiddetin kınanması ve acilen sonlandırılması çağrısında bulunulmasını talep etmişlerdir. Yine Rusya, Suriye’deki durumun uluslararası barış ve güvenliğe yönelik bir tehdit teşkil etmediğini ileri sürerek Çin ile birlikte konunun görüşülmesine mâni olmuştur.³ Güvenlik Konseyindeki diğer bir teşebbüs, 4 Şubat 2012’de gerçekleştirilmiştir. Bu kez Konseye üye on üç ülke, yaygın ve ağır insan hakları ihlallerinden dolayı Suriye yönetimini kınayan ve şiddete son verilerek taraflar arasında ateşkes ilan edilmesini öngören bir karar tasarısını Konseye sunmuşlardır. Ülkede giderek kötüleşen duruma ve binlerce insanın ölümüne dikkat çekilen ve Suriye halkının endişelerini gidermeyi amaçlayan bir siyasî sürecin başlatılması çağrısında bulunulan tasarı, önceki teşebbüslerde olduğu gibi yine Rusya ve Çin’in veto yetkilerini kullanmaları sebebiyle kabul edilmemiştir.⁴

---

yağma, yargısız infaz, cinayet gibi savaş suçlarının işlendiği belirtilmektedir. Suriye’deki iç savaş süreci ve yaşanan insan hakları ihlalleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*, <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/IICISyria/Pages/IndependentInternationalCommission.aspx> (27 Nisan 2014); Yavuz Güçtürk, *İnsanlığın Kaybı Suriye’deki İç Savaşın İnsan Hakları Boyutu*, SETA, 2014, http://file.setav.org/Files/Pdf/20140206131417_insanligin-kaybi-suriye-pdf.pdf (27 Nisan 2014).

² UN SCOR 66th Sess. 6520th mtg. UN Doc. S/PV.6520 21 April 2011.

³ UN SCOR 66th Sess. 6524th mtg. UN Doc. S/PV.6524 27 April 2011.

⁴ UNSC 6711th mtg. S/2012/77 UN Doc. S/PV.6711 4 February 2012. Benzer şekilde Rusya ve Çin; 4 Ekim 2011, 4 Şubat 2012, 24 Temmuz 2012 tarihlerinde de Suriye’ye ilişkin karar tasarılarını veto ederek engellemiştir. BM’de Suriye’ye ilişkin gelişmelerin kronolojik seyri için bkz. Security Council Report, *Chronology of Events Syria*, <http://www.securitycouncil->

Suriye'deki şiddet sarmalının son bulmasına yönelik çabalar, bu kısa özetten de anlaşılacağı üzere uluslararası kamuoyunun bölünmüşlüğü ve Güvenlik Konseyinin sergilemiş olduğu başarısızlık nedeniyle sonuçsuz kalmıştır. Binlerce insanın ölümüne, yaralanmasına, evlerini terketmesine neden olan iç savaş ise, bütün şiddetiyle sürmekte ve Suriyelilerin yaşamış olduğu acılar birer istatistikî veri olarak kayda geçmeye devam etmektedir.

Suriye örneğinde de görüldüğü üzere, Güvenlik Konseyindeki daimî üyelerin sahip oldukları veto yetkilerini Konseyin çalışmasını önleyecek şekilde kullanmaları, temel amaç olan uluslararası barış ve güvenliğin korunmasını engellemektedir. Daimî üyeler, II. Dünya Savaşı'nın ardından oluşan siyasî ve askerî şartların etkisiyle şekillenen BM Andlaşması'nda tanınan veto yetkisini kullanarak veya kullanma tehdidinde bulunarak Konseyin gündemini belirleyebilmekte, kendi istek ve menfaatleriyle çatışan bir kararın çıkmasına mâni olabilmektedirler.

Çalışmada, daimî üyelere tanınan veto yetkisinin neden olduğu sorunlar ve bu sorunlar karşısında Genel Kurulun konumu ele alınmaktadır. Bu bağlamda, mevcut BM sistemi değiştirilmediği sürece veto tehdidiyle karşı karşıya olan Güvenlik Konseyinin yerine getiremediği uluslararası barış ve güvenliği sağlama görevinin, yine BM sistemi içinde ve uluslararası toplumun çoğunluğunun arzusu doğrultusunda Genel Kurul tarafından yerine getirilebileceği üzerinde durulmaktadır. Güvenlik Konseyinin barışın tehdidi, ihlâli veya saldırı fiilinin vukuu hâlinde veto yetkisi sebebiyle karar alamaması ve uluslararası barış ve güvenliği koruma görevini yerine getirememesi durumunda, Genel Kurulun 1950'de aldığı "Barış İçin Birlik Kararı" uyarınca bu görevi üstlenmesi gerektiği ileri sürülmektedir.

I. GÜVENLİK KONSEYİNİN BAŞARISIZLIĞI VE MEVCUT SİSTEMİNİN SÜRDÜRÜLEMEZLİĞİ

II. Dünya Savaşı'nın galibi devletler arasında gerçekleştirilen sıkı pazarlıklarla birlikte şekillenen BM Andlaşması ile birlikte, galip devletlerin savaş

sonrasında elde etmiş oldukları avantajlı ve imtiyazlı konumlarını kalıcı hâle getirmeye imkân sağlayan bir sistem oluşturulmuştur. Söz konusu devletler, savaşla birlikte elde etmiş oldukları gücü muhafaza edebilmek kaygısıyla hareket etmişler ve BM sistemini buna göre şekillendirmişlerdir. Beş daimî üye ve her biri iki yıllığına coğrafî dağılım esasına göre seçilen on geçici üye olmak üzere toplam on beş üyeden oluşan Güvenlik Konseyinde, savaşın galibi beş büyük devlet daimî üye statüsüne sahip olduğu gibi yine her biri veto yetkisine sahip kılınmıştır.⁵ Teşkilat yapısı içinde kilit bir rol üstlenen Güvenlik Konseyi için öngörülen daimî üye statüsü ve daimî üyelere tanınan veto yetkisi, sistem içinde merkezî ve belirleyici bir yapının oluşmasına imkân sağlamıştır.⁶

Mevcut sistemde daimî üyelerin istemediği bir kararın Konseyden çıkması mümkün değildir.⁷ Uluslararası barış ve güvenliği koruma ortak amacı

---

⁵ BM Andlaşması'nın hazırlık görüşmelerinde bazı devletler veto yetkisinin kaldırılması veya sınırlandırılması yönünde çaba sarfetmiş, ancak daimî üye olması beklenen devletler açık bir tavır ortaya koyarak veto yetkisi olmadığı takdirde BM'nin de olmayacağı şeklinde bir tutum sergilemişlerdir. Bu yüzden veto yetkisine yönelik muhalefete rağmen daimî üyelere veto yetkisinin tanınması yönündeki düzenleme metne girmiş ve kabul edilmiştir. Bkz. Saira Mohamed, *Shame in the Security Council*, Wash. U. L. Rev. 2013, Sayı 90, s. 1210.

⁶ Aslında BM Andlaşması'nda açıkça "veto" şeklinde bir ifadeye yer verilmemiştir. Ancak 27. maddede, usulle ilgili meseleler hariç Güvenlik Konseyinde diğer tüm meselelerde daimî üyelere herhangi birinin olumsuz oy kullanmaları şartıyla toplam dokuz üyenin oyu ile karar alınabileceği belirtilmek suretiyle daimî üyelere zimnen veto yetkisi tanınmıştır. Öte yandan Pazarıcı'nın da işaret ettiği üzere madde 27/3, karar alınabilmesi için aranan dokuz olumlu oyun içinde tüm daimî üyelerin de yer alması gerektiği, daimî üyelere herhangi birinin oturuma katılmaması veya çekimser oy kullanması hâlinde bunun bir veto gibi değerlendirileceği ve Konseyin karar alamayacağı şeklinde bir izlenim vermektedir. Ancak daimî üyelere herhangi birinin oylamaya katılmaması veya çekimser oy kullanması, ilgili devletin veto yetkisini kullandığı anlamına gelmemektedir. Uygulamada, her iki durumda da alınan kararlar geçerli kabul edilmektedir. Kararın alınmasına engel olan daimî üye devletin oylamaya katılmaması veya oylamada çekimser oy kullanması değil, karar aleyhine oy kullanmasıdır. BM'nin kuruluşundan itibaren uygulama da bu yönde şekillenmiştir. Sovyetler Birliği'nin (SSCB) Konsey çalışmalarına katılmadığı dönemde alınan ve Kuzey Kore'ye karşı zorlayıcı nitelikte tedbirlere başvurulmasını öngören kararlar, SSCB'nin itirazına rağmen uygulanmıştır. Diğer bir husus, Konseyde görüşülen bir konunun usule mi yoksa esasa mı ait bir konu olduğu hususunda karar merciinin Konsey olduğudur. Konseyin önüne gelen bir konunun usule mi yoksa esasa mı ilişkin olduğunun tespiti, esasa ilişkin bir sorun kabul edilmiş ve daimî üyelere bu konuda da veto yetkisi tanınmıştır. Buna göre daimî üyeler, hem konunun niteliğinin tespiti aşamasında hem de esasa ilişkin karar aşamasında olmak üzere "çifte veto yetkisi" olarak adlandırılan iki ayrı veto yetkisine sahiptir. Bkz. Hüseyin Pazarıcı, *Uluslararası Hukuk Dersleri II. Kitap*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2005, s. 131-132.

⁷ Daimî üyelerin veto yetkisini kullanarak çıkarılmasına engel oldukları karar tasarıları hak-

doğrultusunda oluşturulan sistemin, daimî üye statüsüne sahip devletlere rağmen uygulanması fiilen imkânsızdır.⁸ Bu devletler, veto yetkisini kullanarak kendilerini BM Andlaşması'nda yer verilen ve tüm üyelerin uyması istenilen kurallardan bir anlamda muaf tutmaktadırlar. Daimî üyeler, Suriye ve İsrail örneklerinde görüldüğü gibi, sahip oldukları veto yetkisini yoluyla müttefiki olan devletlere de benzeri bir koruma sağlayarak bir anlamda herhangi bir müeyyideye maruz kalma endişesi olmaksızın uluslararası hukuk kurallarını ihlâl edebilme yetkisini diğer devletlere de sunabilmektedirler.

Aslında daimî üyelerin sahip oldukları bu yetkiyi, hukukun genel bir kadesi olan iyi niyet ilkesine uygun bir şekilde kullanmaları zorunludur. BM Andlaşması madde 2/2'de, "*Tüm üyeler, üyelik sıfatından doğan hak ve menfaatlardan tümünün yararlanmasını sağlamak için işbu Andlaşma gereğince üstlendikleri bütün yükümlülükleri iyi niyetle yerine getireceklerdir.*" hükmüne yer verilmektedir. Daimî üyelerin, ortak menfaatler doğrultusunda uluslararası barış ve güvenliği korumak için kullanmaları gereken bu hakkı kendi menfaatleri doğrultusunda kullanmaları, aynı zamanda hakkın kötüye kullanılması yasağı açısından da sorun teşkil eder niteliktedir.⁹ Oysa BM Andlaşması'nın hazırlık çalışmaları sürecinde toplanan Yalta Konferansı'nda veto yetkisinin Konseyin faaliyetlerini engelleyecek şekilde kullanılamayacağı açıkça ifade

---

kında bkz. *Security Council Veto List*, http://www.un.org/depts/dhl/resguide/scact_veto_en.shtml (27 Nisan 2014).

⁸ Veto yetkisiyle birlikte daimî üyeler adeta dokunulmaz bir statüye sahip olmuş ve bu devletlere karşı bir karar alınması neredeyse imkânsız hâle gelmiştir. Daimî üyelerin, kendileriyle ilgili bir uyuşmazlığın Konseyin önüne gelmesi hâlinde aleyhlerine alınacak kararları veto etmeleri neredeyse standart bir uygulamadır. Mesela, daimî üyeler arasında Rusya ile birlikte en fazla veto yetkisini kullanan devlet olarak öne çıkan ABD, 1989 yılında Panama'yı işgal etmiş, işgalin Güvenlik Konseyine gelmesi üzerine veto yetkisini kullanmaktan kaçınmamıştır. Keza Ukrayna'ya bağlı Kırım Özerk Cumhuriyeti'nde yaşanan son gelişmelerle ilgili olarak Rusya'nın kınanmasını öngören karar tasarısı ABD'nin desteğine rağmen Rusya tarafından veto edilmiştir. Daimî üyelere karşı siyasî, iktisadî veya askerî herhangi bir zorlayıcı yola başvurulmadığı, bu devletlerin herhangi bir sorumluluğun olmadığı bir yerde doğal olarak ilgili devletler kuralları ihlâl etmekte herhangi bir beis görmeyeceklerdir.

⁹ Veto yetkisinin kullanılması, her ne kadar BM Andlaşması'nda daimî üyelere tanınan yetki sınırları içinde kalsa da bu yetkinin kullanılmasından dolayı Konseyin üstlenmiş olduğu görevlerini yerine getirememesi hakkın kötüye kullanılması anlamına da gelmektedir. Bkz. Andrew J. Carswell, *Unblocking the UN Security Council: The Uniting for Peace Resolution*, J. Conflict & Security L. Cilt. 18, Sayı 3, 2013, s. 470.

edilmiştir.¹⁰

Diğer taraftan, BM'nin kuruluş yıllarına hâkim askerî ve siyasî şartları yansıtan veto yetkisinin adalet ve çoğulculuk ilkesiyle bağdaşmadığı açıktır. Beş büyük devlete tanınan daimî üye statüsü ve veto yetkisi, Konseyin işleyişi açısından demokratik bir karar alma mekanizmasına sahip olmadığı yönünde eleştirileri de beraberinde getirmektedir. ABD, Rusya, Çin, Fransa ve İngiltere'ye tanınan daimî üye statüsü ve veto yetkisinin, devletlerin eşitliği ilkesine aykırı olduğu ve bir temsil krizi oluşturduğu açıktır.

Öte yandan BM'nin kuruluşundan itibaren Güvenlik Konseyinin sergilemiş olduğu performans dikkate alındığında, Konseyin ilkeli ve istikrarlı bir politika takip etmediği, uluslararası barış ve güvenliğe yönelik tehditlerle mücadelede veya uluslararası barış ve güvenliği koruma görevini ifa ederken seçici davrandığı görülmektedir. Güvenlik Konseyinin kimi olaylarda sessiz kalma veya esasa yönelik önem taşımayan kararlar alma veya geç müdahale etme yönünde istikrar arz eden bir tutum takındığı açıktır. Güvenlik Konseyinin kendisine tanınan yetkileri etkin bir şekilde kullanarak müdahil olduğu olaylarda ise, muhatap devletlerin umumiyetle başta ABD olmak üzere büyük devletlerin hedef tahtasına koyduğu ülkeler veya zayıf ülkeler olduğu görülmektedir. Aslında Konseyin benzer pek çok olayda farklı davrandığı ve çifte standardı bir kural haline getirdiği söylenebilir. Mesela Irak'ın Kuveyt'i işgalinde BM Andlaşması'nın kendisine tanıdığı tüm yetkileri kullanan ve son derece aktif bir tavır takınan Konsey, aynı yıllarda yaşanan Bosna Hersek ve Ruanda örneklerinde sessiz ya da etkisiz kalmıştır. Keza hâlen Suriye'de yaşananlar karşısında kayda değer herhangi bir adım atmayan Konseyin, yakın geçmişte benzer bir sürecin yaşandığı Libya ile ilgili önemli kararlar aldığı görülmektedir.¹¹ Yine ABD'nin en önemli müttefiklerinden biri olan İsrail'in kuruluşundan bu yana, gerek bölge devletlerine karşı gerçekleştirdiği saldırılar gerekse Filistin

---

¹⁰ Carswell, s. 471.

¹¹ Güvenlik Konseyi, rejim karşıtı muhalif gösterilerin şiddete dönüştüğü ve sivillere yönelik yaygın insan hakları ihlallerinin gerçekleştirildiği Libya'ya yönelik olarak uçuşa yasak bölge ilan edilmesi dâhil olmak üzere BM Andlaşması'nın VII. Bölümü kapsamında çeşitli kararlar almıştır. Bkz. UNSC Res. 1973, UN Doc. S/RES/1973, 17 March 2011; UNSC Res. 1970, UN Doc. S/RES/1970, 26 February 2011.

halkına yönelik katliam ve diğer uluslararası hukuk ihlallerine rağmen Güvenlik Konseyinin harekete geçmemesi, diğer bir önemli örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.¹² İsrail tarafından gerçekleştirilen ihlaller, Güvenlik Konseyinin gündemine gelmemiş, gelse de etkin bir müeyyide uygulanmamıştır.¹³ Öte yandan daimî üyelerin veto yetkisini kullanarak eleştirilerin hedefinde olmaktansa açıkça veya zımnen veto tehdidinde bulunmayı tercih ederek arzu etmedikleri bir karar tasarısının Konsey önüne gelmesine engel oldukları da görülmektedir. Uluslararası barış ve güvenliği ilgilendiren pek çok konu, daimî üyelerin veto yetkilerini kullanacağı gerekçesiyle ya Konsey önüne gelmemekte ya da veto endişesiyle bu konularda karar tasarısı sunulmamaktadır.¹⁴ Böylece daimî üyeler, kendi istekleri doğrultusunda bir kararın çıkmasını veya çıkmamasını ya da Konseyin gündeminin belirlenmesini sağlayabilmektedir.

Aslında Soğuk Savaşın sona ermesiyle birlikte Doğu ve Batı Blokları arasında yaşanan ideolojik rekabetin neden olduğu çatışmanın ortadan kalktığı, Güvenlik Konseyinin BM Andlaşması'nda üstlenmiş olduğu sorumluluklarını gerektiği şekilde yerine getireceği ve Konseyin geçmişte sergilediği başarısızlığın sona ereceği düşünülmüştür. Hatta Kuveyt'in Irak tarafından işgâlinin ardından Konseyin sergilemiş olduğu kararlı tavır, bu konudaki iyimser beklentileri daha da artırmıştır. Ancak daimî üyelerin veto yetkisini uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması yönündeki ortak amacın dışında kendi millî

---

¹² ABD, İsrail aleyhine gündeme getirilen karar tasarılarını kategorik olarak veto etme eğilimindedir. 2002 yılında ABD'nin BM temsilcisi John Negroponte; İsrail-Filistin sorunuyla ilgili olarak sunulan karar tasarısı karşısında, ülkesinin bu konuda Konsey önüne getirilecek her tasarını, İsrail vatandaşlarına yönelik terörist eylemler ve intihar saldırılarından sorumlu tutulan El-Aksa Şehitleri Tugayı, İslami Cihat ve Hamas'ı **kınamaması ve sorunun siyasi çözümü için tüm taraflara çağrıda bulunmaması** hâlinde veto edeceğini açıklamıştır. İsrail'i koruyucu ve kollayıcı bir politika takip eden ABD açısından bakıldığında, yönetimlerin değişmesine mukabil millî bir mesele gibi algılanan bu konuda yeknesak bir tavrın sürdürüldüğü görülmektedir. Bkz. Sahar Okhovat, *The United Nations Security Council: Its Veto Power and Its Reform*, CPACS Working Paper No. 15/1, 2011, s. 14.

¹³ Güvenlik Konseyi tarafından İsrail aleyhine alınan kararlar İsrail tarafından yerine getirilmemesine rağmen Konseyin kararların yerine getirilmesine yönelik olarak İsrail'i zorlayıcı herhangi bir adım atmaktan kaçındığı görülmektedir. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Jeremy R. Hammond, *Rogue State: Israeli Violations of U.N. Security Council Resolutions*, 27 January 2010, <http://www.foreignpolicyjournal.com/2010/01/27/rogue-state-israeli-violations-of-u-n-security-council-resolutions/view-all/> (27 Nisan 2014).

¹⁴ Örnek olaylar için bkz. Okhovat, s. 16-19.

menfaatleri doğrultusunda kullanmaya devam etmeleri, beklentilerin hayal kırıklığıyla neticelenmesine yol açmıştır. İstisnâî bir kaç durum dışında, Güvenlik Konseyinin temel görevi olan uluslararası barış ve güvenliğin sağlanmasında başarılı olduğunu söyleyebilmek maalesef mümkün değildir. 1990'lı yıllardan itibaren Bosna Hersek, Ruanda, Somali, Çeçenistan, Kosova, Sudan, Irak başta olmak üzere dünyanın farklı coğrafyalarında yaşanan ve insanlığın ortak vicdanında derin izler bırakan olaylarda Güvenlik Konseyi, BM Andlaşması ile üstlendiği görevlerini geçmişte olduğu gibi yine istenildiği şekliyle yerine getirememiştir. Günümüzde de Suriye, Orta Afrika Cumhuriyeti ve son olarak Ukrayna'da yaşananlar Güvenlik Konseyinin başarısızlık hanesine eklenen yeni örneklerdir. Güvenlik Konseyinin sivillere yönelik saldırılar ve uluslararası hukuk ihlalleri karşısında sergilediği bu başarısızlık, tepkileri ve hayal kırıklığını artırdığı gibi Konseyin mevcut hâliyle uluslararası toplumun beklentilerini karşılayamayacağını da açık bir göstergesidir.

BM Andlaşması ile üstlenmiş olduğu görevleri yerine getiremeyen Güvenlik Konseyi, uluslararası toplum nezdinde inandırıcılığını büyük ölçüde kaybetmiştir. Yaşanan bu olumsuz tablo, Aral'ın haklı olarak gündeme getirdiği üzere, Konseyin uluslararası barış ve güvenliğin garantörü mü olduğu yoksa uluslararası barışın sağlanmasını engelleyen bir aktör mü olduğu sorusunu karşımıza çıkarmaktadır.¹⁵ Aslında bu tablonun ortaya koyduğu gerçek, mevcut BM sistemi içinde uluslararası barış ve güvenliğe yönelik tehditlerle mücadele etmenin mümkün olmadığıdır. II. Dünya Savaşı'nın galibi devletlerin istek ve arzuları doğrultusunda hazırlanan BM sisteminin aynen muhafaza edilerek değiştirilmemesi, sistemin hem sağlıklı bir şekilde işlemesine hem de BM'nin temel amacı olan uluslararası barış ve güvenliğin sağlanmasına mâni olmaktadır. BM'nin gerek yapısal sorunları gerekse işleyişinde karşılaşılan sorunlar dikkate alındığında, BM sisteminin yeniden düzenlenmesinin bir zorunluluk olduğu açıktır. Konseyin üye yapılanması ile çalışma usul ve esasları, yaşanan başarısızlık ve BM'nin kuruluşundan bu yana uluslararası toplumun geçirdiği değişim dikkate alınarak adil, demokratik ve etkin bir yapıya dönüştürülmeli-

---

¹⁵ Berdal Aral, *Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Eşitsizlik*, SETA Analiz, Sayı 72, 2013, s. 18.

dir.

II. VETO YETKİSİ KARŞISINDA REFORM TEKLİFLERİ VE BU TEKLİFLERİN GERÇEKLEŞTİRİLEBİLİRLİĞİ

BM'deki yapısal problemler ve uygulamada karşılaşılan sorunlar, BM'nin yeniden yapılandırılması yönündeki taleplerin devamlılık arz eder bir şekilde gündeme taşınmasına sebep olmaktadır.¹⁶ Reform tekliflerinde ağırlıklı olarak Güvenlik Konseyinin üye yapılanması ile daimî üyelere tanınan veto yetkisi üzerinde durulduğu görülmektedir.

BM'nin yeniden yapılandırılması çabaları kapsamında, Konseyin demokratik ve adil temsil ilkesi doğrultusunda hem daimî hem de geçici üye sayısının artırılması gündeme gelmektedir. Hakikaten Konseyin mevcut yapısı, üye sayısındaki artışı yansıtmadığı gibi BM Andlaşması madde 2/1'de ifade edilen BM'nin tüm üyelerinin egemen eşitliği üzerine kurulduğu ilkesiyle de bağdaşmamaktadır. Öte yandan kurulduğunda 51 üyeye sahip BM, bugün itibarıyla 193 üyeye sahiptir. Üye sayısındaki bu artışa rağmen önemli bir değişikliğe gidilmemiş ve mevcut üye yapılanması büyük ölçüde muhafaza edilmiştir.¹⁷ Üye sayısındaki artışta, BM kurulduğunda sömürge idaresi altında bulunan ve zamanla bağımsızlıklarını kazanan Afrika ve Asya devletleri etkili olmuştur. Bu devletler, kuruluşunda yer almadıkları BM içinde Güvenlik Konseyi başta

---

¹⁶ BM'de reform arayışlarına dair son dönemde yapılan bazı akademik çalışmalar için bkz. Anna Spain, *The U.N. Security Council's Duty to Decide*, Harv. Nat'l Sec. J. Sayı 4, 2013, s. 320-384; Brian Cox, *United Nations Security Council Reform: Collected Proposals and Possible Consequences*, S. C. J. Int'l. L. & Bus. Cilt 6, Sayı 1, 2009, s. 89-127; Kamrul Hossain, *The Challenge and Prospect of Security Council Reform*, Regent J. Int'l L. 7, 2010, s. 299-319; Bart Szewczyk, *Variable Multipolarity and UN Security Council Reform*, Harv. Int'l L. J. Cilt 53, Sayı 2, 2012, s. 451-500; Kenneth Anderson, *United Nations Collective Security and the United States Security Guarantee in an Age of Rising Multipolarity: The Security Council as the Talking Shop of the Nations*, Chi. J. Int'l L. Cilt 10, Sayı 1, 2009, s. 55-91; Yehuda Z. Blum, *Proposals for UN Security Council Reform*, Am. J. Int'l L. Cilt 99, Sayı 3, 2005, s. 632-649; Emilio J. Cardenas, *The United Nations Security Council's Quest for Effectiveness*, Mich. J. Int'l L. Cilt 25, Sayı 4, 2004, s. 1341-1348; Selman Ögüt, *21. Yüzyılda Uluslararası Hukuk Çerçevesinde BM Güvenlik Konseyi'nin Yeniden Yapılandırılması*, On İki levha Yayıncılık, İstanbul, 2014.

¹⁷ Kuruluşta 51 olan üye devlet sayısının 1963 yılında 113'e çıkması karşısında, 6 olan geçici üye sayısı 10'a çıkarılmış ve böylece Konseyin üye sayısı 11'den 15'e yükseltilmiştir. Bkz. A. Res. 1991 (XVIII) U.N. Doc. A/RES/1991 17 December 1963.

olmak üzere coğrafi ve kültürel bakımdan adil bir şekilde temsil talep etmektedirler.¹⁸ Bu durum BM sistemi içinde özel bir konumu haiz Güvenlik Konseyinin coğrafi temsil açısından adil bir yapılanmaya sahip olmadığı şeklinde eleştirileri beraberinde getirmektedir.

Uluslararası güç dengelerinin değişmesi de, üye sayısının artırılması yönündeki taleplerde önemli bir rol oynamaktadır. Daimî üyeler arasında yer alan Fransa ve İngiltere'nin uluslararası alandaki etkinliklerinin BM'nin kuruluş yıllarına nazaran azalmasına mukabil, İkinci Dünya Savaşı'nın mağlup devletleri arasında yer alan Almanya ile Japonya'nın giderek güç kazandıkları ve birer küresel aktör haline geldikleri görülmektedir. Keza Hindistan ve Brezilya gibi bölgesel düzeyde öne çıkan devletlerin, uluslararası alanda etkinlikleri ve ağırlıkları artmaktadır. Bu bağlamda Japonya, Almanya, Brezilya ve Hindistan gibi teknolojik, siyasi ve iktisadi yönden uluslararası alanda öne çıkan gelişmiş diğer devletlerin de daimî üye olma talebinde buldukları görülmektedir.

Uluslararası alanda yaşanan bu gelişmelere mukabil, daimî üyelerin sayısının artırılarak coğrafi veya kültürel özellikler çerçevesinde yeni üyeler belirlenmesi, sorunun çözüme kavuşturulması anlamına gelmemektedir. Veto yetkisi devam ettiği sürece, Konseyde yaşanan sorunların ortadan kalkacağını düşünmek gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır. Aksine daimî üyelerin sayısının artırılması, Konseyin çalışma ve karar alma sürecini olumsuz yönde etkileyebilecektir. Daimî üye olan beş devlet arasında mutabakata varılabileceği daha kolay iken sayısının artırılmasıyla birlikte daimî üyeler arasında mutabakat varılması daha da güçleşebilecektir. Kısaca ifade etmek gerekirse, veto yetkisi muhafaza edildiği sürece temsilde adalet ilkesi doğrultusunda yeni daimî üye seçilmesi, karar alma sürecini daha da içinden çıkılmaz hâle getirecektir.

---

¹⁸ Öte yandan daimî üye olması muhtemel söz konusu ülkelere aralarında rekabet veya geçmişlerinde husumet bulunan kimi devletlerin karşı çıktıkları dikkat çekmektedir. Bu kapsamda Çin Japonya'nın, Pakistan Hindistan'ın, Arjantin ve Meksika Brezilya'nın daimî üyeliğine karşı çıkmaktadır. Benzer şekilde daimî üyelerden İngiltere ve Fransa'nın Almanya'nın daimî üyeliğini desteklemediği, Rusya ve Çin'in de yeni daimî üyelere karşı çıktığı ifade edilmektedir. Daimî üyeler dâhil üye devletlerin bu konudaki yaklaşımları için bkz. Thomas G. Weiss, *Overcoming the Security Council Reform Impasse the Implausible versus the Plausible*, Dialogue on Globalization, Occasional Papers, No 14, 2005, s. 24.

BM Andlaşması çerçevesinde mevcut sistemin işleyişinde karşılaşılan sorunları ortadan kaldıran bir reformun yapılabilmesi aslında neredeyse imkânsızdır. BM sisteminde kapsamlı bir reform yapılması yönünde genel bir kabul olmakla birlikte, üye devletler arasındaki görüş farklılıkları bu konuda bir sonuca varılmasını engellemektedir. Özellikle daimî üyelerin, kendileriyle aynı yetkiye sahip yeni daimî üyelerin varlığını kabul ederek sahip oldukları imtiyazlı konumu paylaşımları ya da veto yetkisinin kaldırılması yahut sınırlandırılması yönündeki teklifleri kabul edeceklerini beklemek oldukça iyimser bir yaklaşım olacaktır.¹⁹ Bu durumda sistem içinde alternatif yolların araştırılması, bir zorunluluğa dönüşmektedir. Hiç şüphesiz sistemin aksayan yönlerinin giderilmesi ve günümüz şartları dikkate alınarak yeniden yapılandırılması arzu edilen bir durumdur. Ancak söz konusu tekliflerin özellikle de daimî üyelere tanınan veto yetkisinin kaldırılması yönündeki tekliflerin gerçekleştirme şanslarının olmadığını söylemek gerekir.²⁰

Soruna mevcut BM sistemi üzerinden bir çözüm bulunması amacıyla daha önceden de tecrübe edilmiş ve netice vermiş bulunan Barış İçin Birlik Kararı kapsamında Genel Kurulun devreye girmesi, gerek meşruiyet gerekse yerinde-lik açısından makul bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Reform tekliflerine nazaran daha gerçekçi olan bu yol, Güvenlik Konseyinin veto yetkisinin kötüye kullanılmasından dolayı harekete geçmemesi ve BM Andlaşması'yla üstlenmiş olduğu uluslararası barış ve güvenliği koruma görevini yerine getirememesi karşısında, tüm üyelerin eşit bir şekilde temsil edildiği Genel Kurulun inisiyatif olarak harekete geçmesini öngörmektedir.

---

¹⁹ BM Andlaşması'nın 108-109 maddelerine göre, daimî üyelerin muvafakati olmadan herhangi bir reform teklifinin kabulü söz konusu değildir. Mevcut daimî üyelerinin sahip oldukları bu imtiyazlı konumu sürdürmek isteyecekleri ve yeni üyelerle paylaşmak istemeyecekleri açıktır. Bu durumda, daimî üyelere tanınan veto yetkisinin reform çabalarının başarıya ulaşmasının önündeki en önemli engel olduğu söylenebilir. Bkz. Okhovat, s. 44-45.

²⁰ Güvenlik Konseyi, üye yapılanmasının adil olmadığı, günümüz gerçekleriyle bağdaşmadığı ve temsili nitelikte olmadığı şeklinde haklı pek çok eleştiriye muhatap olmuştur. Bununla birlikte, 2004 yılında BM bünyesinde dönemin BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ın teşebbüsüyle hazırlanan ve "Daha Güvenli Bir Dünya: Ortak Sorumluluğumuz" başlığıyla yayımlanan raporda, güçlü devletlerin veto yetkisine sahip olmasının ortak güvenliği sağlanması bakımından gerçekçi bir sistem şeklinde değerlendirilmesi dikkat çekicidir. Rapor için bkz. Ögüt, s. 212-227.

III. BARIŞ İÇİN BİRLİK KARARI'NIN ALINIŞI VE KARARIN KAPSAMI

1945 yılında kurulan ve kendisinden uluslararası barışın sağlanması adına çok şey beklenen BM, uyuşmazlıkların barışçı yollarla çözümünü öngörmüş ve kuvvet kullanma yetkisini merkezîleştirerek üye devletlerin meşru müdafaa haricinde kuvvete başvurmalarını yasaklamıştır. Ancak, BM Andlaşması ile oluşturulan bu yeni sistemin uluslararası barış ve güvenliğin korunmasında etkili olamayacağı, BM faaliyete geçtikten kısa bir süre sonra anlaşılmış ve BM'nin ilk büyük sınavını verdiği Kore olayında kendini göstermiştir.

Bilindiği üzere Japonya'nın işgali altındaki Kore, II. Dünya Savaşı'nın bitiminde el değiştirmiş, ülkenin güney kısmı ABD'nin kuzey kısmı da SSCB'nin kontrolüne geçmiştir. Savaş sonrasında ülkeyi tekrar birleştirme yönündeki çabalar, iki ülke arasındaki ideolojik çekişmeden kaynaklanan görüş farklılıklarından dolayı netice vermemiş, ülke Kuzey ve Güney Kore olmak üzere fiilen ikiye bölünmüştür. Kısa bir süre sonra Güney Kore, Kore Cumhuriyeti ismiyle bağımsızlığını ilan etmiş ve BM Genel Kurulu tarafından da bağımsız bir devlet olarak tanınmıştır. Ancak Kuzey Kore'nin bu gelişmeye cevabı, 25 Haziran 1950'de 38. paraleli geçerek Güney Kore'yi işgal etmek şeklinde olmuştur.

İşgalin ardından ABD acil önlemler alınması talebiyle konuyu 25 Haziran 1950'de Konseye taşımıştır. Daimî üyelerden SSCB'nin protesto amacıyla Konsey çalışmalarına katılmamasından yararlanan Güvenlik Konseyi²¹, Güney Kore'nin işgalini barışın ihlali şeklinde değerlendirerek Kuzey Kore'yi

---

²¹ Çin'de Komünist Partisi taraftarlarının ülkedeki iç savaşı kazanmasının ardından Çin Halk Cumhuriyeti kurulmuştur. Savaşı kaybeden Chiang Kai-Shek ise, Tayvan'a giderek Çin Cumhuriyeti'nin Tayvan'da devam ettiğini ileri sürmüştür. Komünist Parti Çin'de iktidarı ele geçirmesine rağmen BM, Tayvan'da kurulan yönetimi Çin'in meşru yönetimi olarak tanımaya devam etmiştir. SSCB de, bu durumu protesto ederek Güvenlik Konseyinin çalışmalarına katılmamaya başlamıştır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin daimî üye koltuğuna oturması, Genel Kurulun 2758 sayılı ve 25 Ekim 1971 tarihli kararıyla olmuştur. Bkz. Jean Krasno & Mitushi Das, *The Uniting for Peace Resolution and Other Ways of Circumventing the Authority of the Security Council*, in *The UN Security Council and the Politics of International Authority*, Ed. Bruce Cronin & Ian Hurd, Routledge, London, 2008, s. 178.

kınayan ve üye devletlerden Kuzey Kore'ye yardım yapmamaları çağrısında bulunan üç ayrı karar almıştır.²² Konseyin bu kararlı tavrı karşısında SSCB toplantılara katılmama kararından vazgeçmiş ve veto yetkisini kullanarak yeni kararlar alınmasına engel olmaya başlamıştır.²³ SSCB'nin yokluğunda alınan kararların gereğini yerine getirmek üzere ABD öncülüğündeki bazı devletlerin çabaları, SSCB'nin Konsey çalışmalarına katılmamakla yaptığı hatayı fark ederek toplantılara katılmaya başlaması ve alınmak istenen diğer kararları veto yetkisini kullanarak sonuçsuz bırakması üzerine başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Güvenlik Konseyinden istediği kararları artık çıkaramayacağını anlayan ABD ve diğer batılı devletler, bu kez alternatif olarak Genel Kurula yönelmişlerdir. ABD Dışişleri Başkanı Dean Acheson başkanlığındaki ABD delegasyonu tarafından, Genel Kurulun Eylül ayında gerçekleştirilen yıllık toplantısında, veto yetkisinin kullanılması sebebiyle işlemez hâle gelen Güvenlik Konseyinin yerine Genel Kurulun harekete geçebileceği düşüncesiyle Genel Kurulun yirmi dört saat içinde acil bir toplantı yapmak üzere hazırlık yapması teklifinde bulunulmuştur. 12. maddenin geniş yorumuna dayanan bu teklif, BM Andlaşması uyarınca Genel Kurulun uluslararası barış ve güvenlikle ilgili her tür sorunu müzakere etme ve tavsiye gücünde karar alma yetkisine sahip olduğu düşüncesine dayanmaktadır.

Teklif karşı çıkan SSCB ve diğer devletler, Genel Kurulun böyle bir yetkisi olmadığını belirterek teklifin hukuka aykırı olduğunu ileri sürmüşler ve yapılması gerekenin BM Andlaşma'sının 108 ve 109. maddeleri doğrultusunda Andlaşma'da bir değişikliğe gidilmesi olduğunu ifade etmişlerdir. Söz konusu

---

²² 25 Haziran 1950'de alınan 82 sayılı ilk kararda, Kore'nin meşru idaresi olarak kabul edilen Kore Cumhuriyeti'nin (Güney Kore) işgâli kınanarak Kuzey Kore kuvvetlerinin Kore Cumhuriyeti topraklarını terketmeleri çağrısında bulunulmuş ve üye devletlerden Kuzey Kore'ye yardım etmemeleri istenmiştir. 27 Haziran 1950'de alınan 83 sayılı ikinci kararda ise, BM üyesi devletlere Kore Cumhuriyeti'ne yönelik bu saldırıyı sonlandırmak üzere yardımda bulunmaları çağrısında bulunulmuştur. Son olarak 7 Temmuz 1950'de alınan 84 sayılı kararda, bir önceki karar doğrultusunda üye devletlerce sağlanan birliklerin komutası ve diğer yardımların idaresinin ABD'ye verilmesi öngörülmüştür. Bkz. UNSC Res. 82 UN Doc. S/RES/82 25 June 1950; UNSC Res. 83 UN Doc. S/RES/83 27 June 1950; UNSC Res. 84 UN Doc. S/RES/84 7 July 1950.

²³ Bu dönemde Tayvan tarafından temsil edilen Çin dâhil Konsey üyesi diğer devletlerle açık bir ideolojik farklılık içindeki SSCB, 1946-1949 yılları arasında tam 26 kez olumsuz oy kullanmış ve Konseyin karar almasına mâni olmuştur. Bkz. Carswell, s. 457.

muhalefete rağmen 3 Kasım 1950 tarih ve 377A(V) sayılı Barış İçin Birlik Kararı, 52 kabul oyuna karşılık 5 ret ve 2 çekimser oyla Genel Kurulda kabul edilmiştir.²⁴

Barış İçin Birlik Kararı; A, B ve C şeklinde üç ayrı karardan müteşekkildir.²⁵ Asıl önemli kısım, A üst başlığı altında yer almakta olup bu kısım da uzun bir giriş ile A, B, C, D ve E şeklinde beş alt bölümden oluşmaktadır. Kararın giriş kısmında; Güvenlik Konseyine verilen uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması temel görevinin önemi teyit edilmiş ve daimî üyeler arasında oybirliği ile hareket edilmesi yükümlülüğü ve veto yetkisinin kullanılmasının sınırlandırılması üzerinde durulmuştur. Ayrıca, Konseyin kendisine verilen bu görevi üye devletler adına yerine getirmekte başarısız kalması hâlinde, üye devletlerin veya BM'nin Andlaşma çerçevesinde uluslararası barış ve güvenliği sağlama ve sürdürme yükümlülüğünün ortadan kalkmadığı ifade edilmiştir.

Bu kapsamda daimî üyeler arasında mutabakata varılamaması sebebiyle Konseyin uluslararası barış ve güvenliğin korunması yönündeki aslî sorumluluğunu yerine getirememesi hâlinde, Genel Kurulun harekete geçerek konuyu gündemine alabileceği öngörülmüştür:

“... Güvenlik Konseyi; barışın tehdidi, ihlâli veya saldırı fiilinin mevcut görüldüğü herhangi bir durumda, daimî üyeleri arasında oybirliği olmadığından dolayı uluslararası barış ve güvenliği korumaya yönelik aslî sorumluluğunun gereğini yerine getirmekte başarısız olduğu takdirde, Genel Kurul uluslararası barış ve güvenliği muhafaza etmek veya tekrar tesis etmek için, barışın ihlâli

---

²⁴ Uniting for Peace, UNGA Res 377 (V) 3 November 1950.

²⁵ A başlığında, Genel Kurulun harekete geçmesine imkân tanınırken B başlığında ise, uzaması uluslararası barış ve güvenliğin korunmasını tehlikeye düşürebilecek nitelikteki uluslararası uyuşmazlıklarla ilgili olarak on dört üyeden oluşan bir Barış Gözlem Komisyonu kurulması ve Komisyonun bu tür gerginlikleri gözetleyerek raporlar hazırlaması kararlaştırılmıştır. C başlığında, üye devletlerin kurulması öngörülen BM kuvvetlerinde yer almak üzere kendi silâhlı kuvvetleri içinde eğitilmiş ve teçhiz edilmiş unsurları bulundurmaları öngörülmektedir. D başlığında da, uluslararası barış ve güvenliğin korunması ve kuvvetlendirilmesi adına kullanılacak yöntemleri incelemesi ve Genel Kurul ile Güvenlik Konseyine rapor vermesi için yine on dört üyeden müteşekkil bir Müşterek Tedbirler Komitesi kurulması kararlaştırılmıştır. E başlığında ise, barışın devamlılığının BM Andlaşması'nda yer alan ilke amaçlara riayet edilmesi ve insan haklarına saygı gösterilmesi ile mümkün olduğu ifade edilmektedir.

veya saldırı fiilinin varlığı hâlinde, silâhli kuvvet kullanılması dâhil üye devletlere müşterek tedbirlerin alınmasına yönelik uygun tavsiyeleri belirlemek üzere konuyu derhal ele alacağını kararlaştırır. Genel Kurul toplantı hâlinde değilse, söz konusu talebi takiben yirmi dört saat içinde olağanüstü toplanabilir. Bu tür bir olağanüstü toplantı, Güvenlik Konseyinin herhangi bir yedi üyesinin oyu veya BM üyelerinin çoğunluğu tarafından talep edildiği takdirde yapılacaktır...’’²⁶

Buna göre barışın tehdidi, ihlâli veya saldırı eylemi gerçekleşmesine rağmen, Konseyin uluslararası barış ve güvenliğin korunması ile ilgili görevlerini veto hakkının kötüye kullanılması nedeniyle yerine getirememesi hâlinde, somut konu yirmi dört saat içinde Genel Kurula getirilecektir. Genel Kurul da, 2/3 oyçokluğuyla silâhli kuvvetlerin kullanılması dâhil olmak üzere BM Andlaşması VII. Bölüm kapsamında üye devletlere uygun önlemleri tavsiye etmek üzere harekete geçecektir. Ancak metne bakıldığında, Genel Kurulun bu yolla olağanüstü toplanabilmesi için şu üç şartın gerçekleşmesinin zorunlu olduğu görülür: Barışa yönelik bir tehdit, barışın ihlâli veya bir saldırı fiilinin gerçekleşmiş olması; daimî üyeler arasında görüş birliğinin bulunmaması ve Konseyin uluslararası barış ve güvenliğin korunmasına yönelik aslî sorumluluğunu yerine getirememesi.

Tatbikata bakıldığında da Genel Kurulun, Barış İçin Birlik Kararı kapsamında farklı tarihlerde olağanüstü toplanarak uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması amacıyla yönelik çeşitli kararlar aldığı görülmektedir.²⁷ Genel Kurulun müteaddit kereler gerçekleştirdiği söz konusu toplantılar ve almış olduğu kararlar, bu usulün artık BM sisteminin bir parçası haline geldiği şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte, Barış İçin Birlik Kararı'nın 12. madde kapsamında Güvenlik Konseyinin münhasıran yetkisi altında bulunan alana müdahale teşkil ettiği ve bu yüzden de söz konusu hükmü ihlâl ettiği düşünülebilir. Nitekim doktrinde de Güvenlik Konseyinin veto yetkisinin kullanılması

---

²⁶ Yedi üye şartı, üye sayısının artırılmasıyla birlikte 1963 yılından itibaren dokuz olarak uygulanmaya başlanmıştır.

²⁷ Söz konusu kararlar için bkz. Bruce Cronin & Ian Hurd, *The UN Security Council and the Politics of International Authority*, 2008, Routledge, New York, s. 193-194.

yüzünden karar alamadığı her durumda Genel Kurulun harekete geçerek karar almasının BM Andlaşması ile bağdaşmadığı yönünde görüşlerle karşılaşmaktadır. Genel Kurulun uluslararası barış ve güvenliğin korunması amacıyla harekete geçmesinin, BM Andlaşması'nın emredici hükümleriyle bağdaşmadığı ve yetki alanını genişletmesinin Güvenlik Konseyinin yetkilerine müdahale olacağı şeklinde çeşitli argümanların ileri sürüldüğü görülmektedir.²⁸ Bu durumda, söz konusu uygulamanın BM Andlaşması çerçevesinde hukukî dayanaklarının ve meşruiyetinin ortaya koyulması bir zorunluluğa dönüşmektedir.

IV. BMANDLAŞMASI UYARINCA BARIŞ İÇİN BİRLİK KARARI'NIN HUKUKÎ MEŞRUIYETİ

BM sisteminde uluslararası barış ve güvenliğin korunması bağlamında asıl yetkili ve sorumlu organ Güvenlik Konseyidir. Temel amacı uluslararası barış ve güvenliği korumak olan BM, kurucu belgesi olan BM Andlaşması'nda bu görevi madde 24/1 uyarınca Güvenlik Konseyine tevdi etmiştir. *“Teşkilatın hızlı ve etkili hareket etmesini sağlamak için, Üyeleri, uluslararası barış ve güvenliğinin muhafazasının başlıca sorumluluğunu Güvenlik Konseyine verirler ve Güvenlik Konseyinin bu sorumluluğun kendisine yüklediği görevleri yerine getirirken kendi adlarına hareket ettiğini kabul ederler.”*²⁹ Uluslararası barış ve güvenliğin korunmasından başlıca sorumlu organ olan Güvenlik Konseyi, 25. madde ile birlikte bağlayıcı değerinde kararlar alabilme yetkisine sahip kılınmıştır. Nitekim söz konusu maddede, *“Teşkilat üyeleri işbu Andlaşma gereğince, Güvenlik Konseyinin kararlarını kabul etmek ve uygulamak hususunda mutabıktırlar.”* hükmüne yer verilmiştir. Diğer yandan uyuşmazlıkların barışçı yollarla çözümüne dair BM Andlaşması VI. Bölüm kapsamında Genel Kurula paralel yetkilere sahip kılınan Güvenlik Konseyi, uluslararası barışın tehdidi,

---

²⁸ Ögüt, s. 88-89. Genel Kurulun Barış İçin Birlik Kararı ile kendi yetki sahasını genişlettiğini ileri süren yazara göre, Güvenlik Konseyinin incelediği bir konu ile ilgili Genel Kurulun inisiyatif olarak müdahil olması BM Andlaşması'na aykırıdır. Güvenlik Konseyi kendisinden beklenen görevleri ifa ettiği sürece, Genel Kurulun ilgili konuda tavsiyede bulunması, sadece kendisinden tavsiye istenmesi hâlinde söz konusu olabilir.

²⁹ Uluslararası barış ve güvenliğin korunmasında başlıca sorumluluğun Güvenlik Konseyine verilmesinin temel sebebi, BM'nin hızlı ve etkili bir şekilde hareket etmesini sağlamaktır. Zira Güvenlik Konseyi, Genel Kuruldan farklı olarak her zaman toplanabilecek bir şekilde teşkilatlandırılmıştır.

ihlâli veya saldırı fiilinin vukuu hâlinde BM Andlaşması VII. Bölüm çerçevesinde barışın korunması veya yeniden tesisi hususunda karar verme ve cebrî yollara başvurma tekeline de sahiptir.

Üye devletlerin her birinin eşit bir şekilde temsil edilmesi sebebiyle temsili niteliği Güvenlik Konseyinden çok daha fazla olan Genel Kurulun görev ve yetkileri, Andlaşma'nın 10-18 maddelerinde düzenlenmiştir. BM'nin faaliyet sahasına giren tüm konularda genel yetkili kılınan Genel Kurul; "uluslararası barış ve güvenliğin muhafazasını ilgilendiren her konuyu görüşme" (madde 11/2), "uluslararası barış ve güvenliği tehlikeye düşürmesi muhtemel durumlarda Güvenlik Konseyinin dikkatini çekme" (madde 11/3), "herhangi bir durumun barış yoluyla düzeltilmesine yönelik tedbirler tavsiye etme" (madde 14) yetkilerine sahiptir. Bu kapsamda uyuşmazlıkların çözümü dâhil uluslararası barış ve güvenlikle ilgili konuları müzakere edebilir ve tavsiye niteliğinde kararlar alabilir. Öte yandan 10. maddede, 12. madde mahfuz kalmak şartıyla Genel Kurulun Andlaşma kapsamına giren ya da diğer organların görev ve yetkilerini ilgilendiren her tür meseleyi görüşerek karara bağlayabileceği hükme bağlanmaktadır.³⁰ Yılda bir kez toplanan Genel Kurul, üye devletlerin çoğunluğu veya Güvenlik Konseyinin talebi üzerine olağanüstü toplanmak suretiyle görevlerini yerine getirebilir, yetkilerini kullanabilir.

BM Andlaşması ile oluşturulan ve kısaca özetlenmeye çalışılan bu sistem, Güvenlik Konseyi ile Genel Kurul arasında bir görev bölümü ve yetki paylaşımı öngörmektedir. Esasında bu iki organ, birbirinin alternatifi değil birbirinin tamamlayıcısıdır. Ancak daha önceden de işaret edildiği üzere, Güvenlik Konseyi uluslararası barış ve güvenliğin korunmasında önceliğe sahiptir.

Söz konusu hükümlerden hareketle Güvenlik Konseyi, BM Andlaşması'nın kendisine yüklediği görevleri yerine getirdiği sürece ve bu yönde bir talepte bulunmadıkça, Genel Kurulun Güvenlik Konseyince ele alınan konulara doğrudan müdahil olması mümkün değildir. Bununla birlikte, daimî üyelerden

---

³⁰ Mezkr hükme göre, Genel Kurul, BM Andlaşması kapsamına giren veya BM Andlaşması'nda yer alan organlardan herhangi birinin yetki ve görev sahasına giren tüm konuları görüşebilir, 12. madde hükümleri saklı kalmak şartıyla bu tür konu ve işlerde BM üyelerine veya Güvenlik Konseyine ve üyelerine tavsiyelerde bulunabilir.

herhangi birinin veto yetkisini kullanması neticesinde, Güvenlik Konseyinin karar alamaması ve Suriye örneğinde görüldüğü gibi bu durumun ısrarlı bir şekilde devam etmesi, Konseyin madde 12/1’de kendisine yüklenen görevleri yerine getiremediği anlamına gelmektedir. Güvenlik Konseyinin bu aslî sorumluluğunun gereğini yerine getirememesi, BM’nin uluslararası barış ve güvenliğin korunması yönündeki sorumluluklarını ortadan kaldırmamaktadır. Başlıca sorumlu olan Güvenlik Konseyi bu görevi ifa edemediği takdirde, bu kez BM Andlaşması madde 10-14 doğrultusunda Genel Kurul gündeme gelecektir. Ancak söz konusu hükümlerin, BM’nin temel amaç ve hedefleri esas alınarak yorumlanması gerektiği açıktır.

Burada sorun veto yetkisinin kullanılması değildir. Veto yetkisi zaten sistemin bir parçasıdır, zira madde 27/3 daimî üyelerin veto yetkisini açık bir şekilde tanımıştır. Dolayısıyla veto yetkisinin kullanılmış olması, doğrudan Konseyin kendisine verilen görevleri yerine getiremediği şeklinde yorumlanamaz. O hâlde sorun, veto sebebiyle Konseyin aslî görevi olan uluslararası barış ve güvenliği sağlayamamasıdır. Her ne kadar madde 27/3’te daimî üyelere veto yetkisi tanınmış olsa da, bu yetkinin Güvenlik Konseyinin görevlerini yerine getirmesine engel olacak şekilde kullanılması, uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması ortak amacıyla bağdaşmamaktadır. Kaldı ki Güvenlik Konseyinin BM üyesi tüm devletler adına hareket ettiği belirtilen 24. maddede, söz konusu görevlerin ifasında BM’nin amaç ve ilkelerine uygun hareket edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Barış için Birlik Kararı’nın metnine bakıldığında da, Güvenlik Konseyinin aslî sorumluluğunu yerine getirmekte başarısız olduğu takdirde Genel Kurulun inisiyatif üstlenebileceği ifade edilmektedir.

Dikkate alınması gereken diğer bir husus, BM Andlaşması’nın uluslararası barış ve güvenliğin korunmasında başlıca sorumluluğu Güvenlik Konseyine verdiğidir. Ancak Hossain’in de işaret ettiği üzere bu durum, söz konusu sorumluluğun münhasıran Konseye verildiği anlamına gelmemekte olup tâlî sorumluluğu gündeme getirmektedir.³¹ Bu yönüyle Genel Kurulun tamamlayıcı

---

³¹ Kamrul Hossain, *The Complementary Role of the United Nations General Assembly in Peace Management*, USAK Yearbook of International Politics and Law, Sayı 2, 2009, s. 69.

bir role sahip olduğu söylenebilir. Milletlerarası Adalet Divanı 20 Temmuz 1962 tarihli “Birleşmiş Milletlerin Bazı Giderleri” hakkındaki istişari mütalaa-sında, her ne kadar Güvenlik Konseyi uluslararası barış ve güvenliğin sağlan-ması ve korunması görevini üstlenmişse de bu sorumluluğun Konseyle sınırlı olmadığını ve Genel Kurulun da aynı kapsamda tâli sorumluluğa sahip oldu-ğunu ifade etmiştir.³² Benzer şekilde 2000 yılında düzenlenen BM Milenyum Toplantısında “Koruma Sorumluluğu” kavramını açıklığa kavuşturmak üzere görevlendirilen Müdahale ve Devlet Egemenliği Komisyonunca kaleme alın-an raporda da, uluslararası barış ve güvenliğin korunmasında Güvenlik Kon-seyinin öncelikli sorumlu kabul edildiği, ancak yegâne sorumlu olarak kabul edilmediği vurgulanmaktadır.³³ Genel Kurulun uluslararası barış ve güvenliğin korunmasında üstlenmiş olduğu tâli sorumluluk, Barış İçin Birlik Kararı'n-da öngörülen şartlar gerçekleştiğinde artık asli sorumluluğa dönüşmektedir. Bu nedenle Barış İçin Birlik Kararı, BM Andlaşması'nın fiilen değiştirildiği, Güvenlik Konseyinin yetkilerinin azaltıldığı veya Genel Kurulun bu yetkileri hukuka aykırı bir şekilde kullandığı anlamına gelmemektedir, aksine BM And-laşması kapsamında Genel Kurulun üstlenmiş olduğu yükümlüklerini yerine getirmesini ifade etmektedir. Karar, Genel Kurulun BM Andlaşması kapsamın-da saklı bulunan yetkisini ortaya çıkarmakta ve bu yetkinin kullanılmasına yö-nelik usulî çerçeveyi oluşturmaktadır. Genel Kurula BM Andlaşması'nda ön-görülme-yen yeni bir yetki tanınması söz konusu değildir, aksine üstü örtülü bir şekilde ifade edilen yetkinin kullanılması söz konusudur.³⁴ Nitekim Barış İçin

---

³² International Court of Justice, *Certain Expenses of the United Nations (Article 17, paragraph 2, of the Charter)*, *Advisory Opinion of 20 July 1962*, I.C.J. Reports 1962, s. 163. Kararın metni için bkz. <http://www.icj-cij.org/docket/files/49/5259.pdf> (8 Mayıs 2014).

³³ Raporda askerî müdahalelerde Güvenlik Konseyinin karar vermesi gerektiği, ancak Kon-seyin BM Andlaşması'nda üstlendiği sorumluluklarını yerine getiremeyerek başarısız ol-ması hâlinde Barış İçin Birlik Kararı uyarınca Genel Kurulun olağanüstü toplanarak askerî müdahale seçeneğini ele alabileceği belirtilmektedir. Bkz. International Commission on In-tervention & State Sovereignty, *The Responsibility to Protect: Report of the International Commission on Intervention and State Sovereignty*, P 6.7, 6.29-30. Rapor için bkz. <http://responsibilitytoprotect.org/ICISS%20Report.pdf> (8 Mayıs 2014).

³⁴ BM Andlaşması'nın 14. maddesinden hareketle uluslararası barış ve güvenlikle ilgili konu-larda Genel Kurulun tâli sorumluluğunun bulunduğu düşüncesiyle hareket eden ABD, Ame-rikan Yüksek Mahkemesinin *McCulloch v Maryland* davasında verdiği kararı esas almıştır. Hükümetin saklı anayasal yetkileri konusunda eskiden bu yana var olan soruna ilişkin bu kararda, “Living Tree” olarak bilinen kavrama atıf yapılarak anayasanın hükümete açıkça

Birlik Kararı'na göre de, Güvenlik Konseyinin yetkisi devam etmekte, veto yetkisinin kullanılmasından dolayı Konseyin sorumluluklarını yerine getirememesi hâlinde, gerektiğinde silâhlı kuvvetlerin kullanılmasına karar verilmesi de dâhil barış ve güvenliğin sağlanması için Genel Kurula harekete geçme izni verilmektedir. Diğer taraftan Genel Kurul kararlarının bağlayıcı olmaması yönünden bir sorun bulunmamaktadır, önemli olan alınan kararın sağlamış olduğu meşruiyettir. Burada meşruiyetten kastedilen, hem hukukî meşruiyet hem de kararın BM'ye üye tüm devletlerin eşit bir şekilde temsil edildiği Genel Kuruldan asgarî 2/3 oyçokluğuyla alınmış olmasıdır.³⁵

Tüm bu hükümler dikkate alındığında, üye devletler arasında görüş birliğinin sağlanamaması veya üye devletlerin isteksizlikleri sebebiyle Konseyin başlıca sorumluluğu olan uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması görevini yerine getirememesi hâlinde, Genel Kurulun uluslararası barış ve güvenliğin korunması amacına yönelik olarak harekete geçmesinin BM Andlaşması uyarınca meşru olduğu görülmektedir. Amaç, uluslararası barış ve güvenliği tehdit eden durumun bir an önce sonlandırılarak barış ve güvenliği yeniden tesisidir.

SONUÇ

II. Dünya Savaşı'nın ardından uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması amacıyla büyük beklentiler eşliğinde kurulan BM, arzu edilen başarıyı yakalayamamıştır. Uluslararası ilişkilerin giderek iç içe geçtiği günümüzde, uluslararası barış ve güvenliğin korunması doğrultusunda kararlı bir tavır sergilemesi ve etkin adımlar atması beklenen BM, beklentileri karşılayamamaktadır. Güvenlik Konseyinin daimî üyelerine tanınan imtiyazlı konum, son olarak Kırım

---

verdiği yetkilerin dışında zımnen de yetkiler verdiği savunulmaktadır. Bkz. Carswell, s. 458.

³⁵ Sahip olduğu bu meşruiyete rağmen mevcut sorunlar karşısında Barış İçin Birlik Kararı'na başvurulmaması, hukukî bir endişeden değil devletlerin bu konudaki isteksizliklerinden kaynaklanmaktadır. Daimî üyeler açısından bakıldığında, sahip oldukları imtiyazlı statüyü etkisiz kılan bu yolu gündeme getirmemeleri anlaşılabilir bir durumdur. Barış İçin Birlik Kararı'nın alınmasına öncülük eden ABD ve diğer daimî üyeler, aynı yöntemin kendi rızaları dışında kullanılabileceği ihtimalini görmüşler ve bu yolu olabildiğince az kullanmaya dikkat göstermişlerdir. Diğer devletler açısından bakıldığında ise, uluslararası ilişkilerdeki denge ve bağımlılık ilişkisinin belirleyici olduğu söylenebilir. Devletlerin büyük bir çoğunluğu, maruz kalabilecekleri siyasî ve iktisadî baskıları dikkate alarak bu yola başvurmadan kaçınmaktadır.

örneğinde de görüldüğü üzere uluslararası barış ve güvenliği koruma ortak amacı doğrultusunda oluşturulan sistemin söz konusu devletlere karşı uygulanmasını fiilen imkânsız hâle getirmektedir. Bu başarısızlıkta, BM sisteminin yapısından kaynaklanan sorunların yanı sıra daimî üyeler arasındaki ideolojik farklılıklar veya menfaat çatışmalarından kaynaklanan sorunlar da etkili olmaktadır. Bilhassa daimî üyelerin sahip oldukları veto yetkisini, uluslararası toplumun ortak çıkarlarının dışında kendi çıkar ve istekleri doğrultusunda kullanmaları önemli rol oynamaktadır. Güvenlik Konseyinin, uluslararası barış ve güvenliğin sağlanmasından çok daimî üyelerin istek ve menfaatleri doğrultusunda hareket ettiği görülmektedir.

Yaşanan bu ve benzeri sorunlar karşısında daimî üyelere tanınan bu imtiyazın kaldırılması ve üye yapılanmasının yeniden ele alınması gerektiği başta olmak üzere BM teşkilatının çalışma usul ve esaslarının gözden geçirilmesine yönelik reform arayışları gündeme gelmektedir. Hiç şüphesiz olması gereken, Teşkilatın temel amacı olarak öngörülen uluslararası barış ve güvenliğe ulaşmasına engel teşkil eden sistemin günün ihtiyaçları ve uluslararası toplumun değişen yapısı dikkate alınarak yeniden gözden geçirilmesidir. Ancak BM'nin kuruluşundan itibaren dile getirilen ve son yıllarda giderek somut çalışmalara konu olan reform arayışlarının neticeye ulaşması oldukça güçtür. BM Andlaşması madde 108-109'a göre, Andlaşma'da yapılacak değişiklikler için Genel Kurul üyelerinin 2/3 çoğunluğu tarafından kabul edilen teklifin daimî üyelerin tümü dâhil üye devletlerin 2/3 çoğunluğu tarafından kendi anayasal sistemleri uyarınca onanması şarttır. Daimî üyelerin sahip oldukları imtiyaz ve statüyü kaldıran veya olumsuz yönde etkileyen bir değişikliğe sıcak bakmayacakları açıktır, dolayısıyla bu tür bir değişikliğin gerçekleştirilmesi neredeyse imkânsızdır. Bu durumda sistem içinde bir çözüm bulunması bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

BM'nin kuruluşundan kısa bir süre sonra yaşanan benzer bir sıkıntıyı aşabilmek amacıyla harekete geçen Genel Kurul tarafından alınan Barış İçin Birlik Kararı, bu anlamda önemli bir alternatiftir. Güvenlik Konseyinin egemen konumu ve Konsey üyelerine tanınan imtiyazlı statü devam ettiği sürece, Barış İçin Birlik Kararı, BM'nin üstlenmiş olduğu temel görevlerin yerine getiril-

mesi açısından elverişli bir seçenek sunmaktadır. Genel Kurula yeni bir yetki vermeyen, sadece barış ve güvenlik konusunda Andlaşma kapsamında sahip olduğu yetkiyi teyit eden Barış İçin Birlik Kararı, daimî üyeleri harekete geçirmek anlamında stratejik bir araç olduğu gibi uluslararası barış ve güvenliği koruma adına meşru bir yöntem niteliğine sahiptir. Buna göre Güvenlik Konseyinin barışın bozulması, tehdidi ya da saldırı hâlinde veto yüzünden çalışmaması durumunda Genel Kurul, üye devletlere silâhlı kuvvet kullanma dâhil uygun tedbirleri tavsiye etmek üzere harekete geçerek konuyu inceleyebilecek ve kararlar alabilecektir. BM'ye üye tüm devletlerin eşit bir şekilde temsil edildiği ve eşit oy hakkına sahip olduğu Genel Kurulun 2/3 oyçokluğuyla alacağı kararlar, BM'nin aslî vazifesi olan uluslararası barış ve güvenliğin sağlanmasına imkân sağlayacaktır. Andlaşma hükümlerinin, ortak ve öncelikli amaç olan uluslararası barış ve güvenliğin korunması doğrultusunda yorumlanması sayesinde Genel Kuruldan alınacak bu tür bir kararın, daha geniş bir mutabakatı yansıtacağı ve meşruiyete sahip olacağı açıktır.

◆◆◆◆

KAYNAKÇA

Andrew J. Carswell, *Unblocking the UN Security Council: The Uniting for Peace Resolution*, J. Conflict & Security L. Cilt. 18, Sayı 3, 2013, s. 453-480.

Anna Spain, *The U.N. Security Council's Duty to Decide*, Harv. Nat'l Sec. J. Sayı 4, 2013, s. 320-384.

Bart Szewczyk, *Variable Multipolarity and UN Security Council Reform*, Harv. Int'l L. J. Cilt 53, Sayı 2, 2012, s. 451-500.

Berdal Aral, *Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Eşitsizlik*, SETA Analiz, Sayı 72, s.1-28, 2013.

Brian Cox, *United Nations Security Council Reform: Collected Proposals and Possible Consequences*, S. C. J. Int'l. L. & Bus. Cilt 6, Sayı 1, 2009, s. 89-127.

Bruce Cronin & Ian Hurd, *The UN Security Council and the Politics of International Authority*, Routledge, New York, 2008.

Emilio J. Cardenas, *The United Nations Security Council's Quest for Effectiveness*, Mich. J. Int'l L. Cilt 25, Sayı 4, 2004, s. 1341-1348.

Hüseyin Pazarıcı, *Uluslararası Hukuk Dersleri II. Kitap*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2005.

International Commission on Intervention & State Sovereignty, *The Responsibility to Protect: Report of the International Commission on Intervention and State Sovereignty*, <http://responsibilitytoprotect.org/ICISS%20Report.pdf> (8 Mayıs 2014).

International Court of Justice, *Certain Expenses of the United Nations (Article 17, paragraph 2, of the Charter)*, *Advisory Opinion of 20 July 1962*, I.C.J. Reports 1962, <http://www.icj-cij.org/docket/files/49/5259.pdf> (8 Mayıs 2014).

Jean Krasno & Mitushi Das, *The Uniting for Peace Resolution and Other Ways of Circumventing the Authority of the Security Council*, in *The UN Security Council and the Politics of International Authority*, Ed. Bruce Cronin & Ian Hurd, Routledge, London, 2008, s. 173-195.

Jeremy R. Hammond, *Rogue State: Israeli Violations of U.N. Security Council Resolutions*, 27 January 2010, <http://www.foreignpolicyjournal.com/2010/01/27/rogue-state-israeli-violations-of-u-n-security-council-resolutions/view-all/> (27 Nisan 2014).

Kamrul Hossain, *The Challenge and Prospect of Security Council Reform*, Regent J. Int'l L. 7, 2010, s. 299-319.

Kamrul Hossain, *The Complementary Role of the United Nations General Assembly in Peace Management*, USAK Yearbook of International Politics and Law, Sayı 2, 2009, s. 69-87.

Kenneth Anderson, *United Nations Collective Security and the United States Security Guarantee in an Age of Rising Multipolarity: The Security Council as the Talking Shop of the Nations*, Chi. J. Intl'l L. Cilt 10, Sayı 1, 2009, s. 55-91.

Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/IICISyria/Pages/IndependentInternationalCommission.aspx> (27 Nisan 2014).

Sahar Okhovat, *The United Nations Security Council: Its Veto Power and Its Reform*, CPACS Working Paper No. 15/1, 2011, s. 1-75.

Saira Mohamed, *Shame in the Security Council*, Wash. U. L. Rev. 2013, Sayı 90, s. 1210.

Security Council Report, *Chronology of Events Syria*, <http://www.security-councilreport.org/chronology/syria.php?page=all&print=true> (27 Nisan 2014).

Security Council Veto List, http://www.un.org/depts/dhl/resguide/scact_veto_en.shtml (27 Nisan 2014).

Selman Ögüt, *21. Yüzyılda Uluslararası Hukuk Çerçevesinde BM Güvenlik Konseyi'nin Yeniden Yapılandırılması*, On İki levha Yayıncılık, İstanbul, 2014.

Thomas G. Weiss, *Over coming the Security Council Reform Impasse the Implausible versus the Plausible*, Dialogue on Globalization, Occasional Papers, No 14, 2005, s. 1-48.

Yavuz Güçtürk, *İnsanlığın Kaybı Suriye'deki İç Savaşın İnsan Hakları Bo-*

yutu, SETA, 2014, [http://file.setav.org/Files/Pdf/20140206131417_insanli-
gin-kaybi-suriye-pdf.pdf](http://file.setav.org/Files/Pdf/20140206131417_insanli-
gin-kaybi-suriye-pdf.pdf) (27 Nisan 2014).

Yehuda Z. Blum, *Proposals for UN Security Council Reform*, Am. J. Int'l L.
Cilt 99, Sayı 3, 2005, s. 632-649.